

Број на Предлог: 29.08.2023			
Одредба на Предлог	Број на Предлог	Прилог	Вредност
	01 2786/22	1	

ПРЕДЛОГ ЗА ИЗМЕНА НА:

НАЦРТ - ПРАВИЛНИК ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА МИНИМАЛНИ ТЕХНИЧКИ, ПРОСТОРНИ, ФИНАНСИСКИ И КАДРОВСКИ УСЛОВИ ЗА ДОБИВАЊЕ ДОЗВОЛА ЗА РАДИО И ТЕЛЕВИЗИСКО ЕМИТУВАЊЕ

РТД Телевизија Сонце ДООЕЛ Прилеп, **ПРЕДЛАГА** Во глава „VI. КАДРОВСКИ УСЛОВИ“ подглава „Број и структура на вработените“, членот 22 од Правилникот кој се измени и дополнувања станува член 21 да се смени и параграфот за вработени вом редовен работен да има само една точка, а тоа е: **Радиодифузерите се должни да имаат најмалку 1 редовно вработен (Управител или одговорен уредник)**. Истото да се однесува и за локалните и регионалните радиодифузери, без разлика дали станува збор за телевизији или радија.

Бројот на вработени во речиси ниту една земја во Европа не е обврска (можеби само мал дел, но според мене не во членки од ЕУ) која е зададена од страна на регулаторот, бидејќи бројот на вработени се одредува врз основа на политиката на медиумот, понудата и побарувачката на пазарот, бидејќи медиумите работат под пазарни услови во пазарна економија која не предвидува обврска за број на вработени или начин како ќе се реализира програмата. Медиумите се бизнис, а не место каде што ќе треба да се вработуваат луѓе поради законска обврска, туку место каде што ќе се вработат луѓе во зависност од стратегијата на медиумот и начинот на кој стратешки ќе сака да се постави и да функционира.

Како оправдание на ова мислење, ќе наброиме неколу причини:

1. Радиодифузерот е должен да произведе програма, а начинот на кој ќе ја произведе истата е деловна одлука на самата компанија, а не произлегува од обврската за минималниот број вработени
2. Радиодифузерот има право, а во скоро време ќе биде и обврска да започне со т.н. дигитализација и осовременување на процесите. Со тек на време, голем дел од работите кои се извршуваат ќе ги превземе дигиталната технологија (роботи, компјутерски софтвери итн.
3. Финансиски импликации: Според практиката и методологијата за сопствено производство на еден реален час потребно е да се издвојат 6 работни часа на екипа од минимум три лица кои вклучуваат плата и придонеси, а дополнително и патни трошоци доколку се прави програма надвор од просториите на медиумот или дополнителни трошоци (осветлување), амортизација на ресурси и најмалку уште двелица доколку се прави во просториите на медиумот.

Цената на чинење на оваа програма изнесува минимум 40.000 денари по вработен во бруто основица за еден месец, а за тројца таа е 120.000 денари, заедно со дополнителни трошоци околу 150.000 денари месечно. Во текот на месецот може да се произведе околу 25 часа реална продукција, што значи според оваа математика 1 час реална програма изнесува 6000 денари.

Доколку медиумот создаде практика да обезбеди програма од надворешна продукција за сопствени потреби и при тоа рекламинот простор го дели во процент 60-40 во корист на

продукцијата, ваквата програма нема да чини повеќе од 3.000 денари по епизода. Што значи, дека има заштеда од 50% доколку програмата е произведена од независен продуцент. Во овој случај и радиодифузнерот има корист, има корист и надворешната продукција со што се засилуваат надворешните продукции и се обезбедува повеќе средства за нив.

4. Информативната програма е задолжителен сегмент. Вестите може да се емитуваат на два начина, со презентер со физичко присуство, без презентер или со новата технологија, со презентер робот. Материјалите од терен може да се набават преку фриленсери и на тој начин да се намали и кадарот потребен за производство на вести. Или да се договори ангажман на фриленсери за одреден хонорар. На вакров начин медиумот заштедува пари за плаќање на поквалитетна програма која ќе го зголеми рејтингот на основа на информативната редакција.
5. Во сегментот на техника, веќе не е потребен големиот број на вработени за реализација на една емисија. Според стандардите кои важеа пред неколку години, тој број беше 6 лица зад пулт во реализација на вести или емисија, плус камермани во студио. Со денешните софтвери, тој број на минимум потребен број на вработени се намалува од 3 до 4 лица во режија и доволен е само еден оператор на камера, бидејќи денес постојат робот камери со софтвер кој може да ги прави сите движења без потреба од физичко присуство во студио.
6. АВМУ е должна да работи на прифаќање на новите дигитални технологии, бидејќи во моментот во ЕУ се води силна политика за воведување на дигитализација во најмалиот сегмент од општеството. И наместо АВМУ да биде тело кое ќе турка кон позитивни промени, станува тело кое присилува медиумите да станат работодавци место високо технолошко напредни системи.

Бидејќи Р.С.Македонија се стреми кон ЕУ, тогаш и АВМУ мора да ги приофати технолошко-технолошките достигнувања на регулаторите од ЕУ, а таму најмалку се зборува за бројот на вработени, туку се повеќе се зборува за вклучување на маргинализирани групи, за дигитализација, за „Блок чејн технологија“, за реална мерливост итн. Доколку македонските медиуми не се подготвени за дигитализација на највисоко ниво, тогаш АВМУ мора да се погрижи да ги подготви за пазарот во ЕУ, а не да ги турка кон т.н. комунистички модел, каде што можеби некому ќе му текне во иднина дека задолжително треба да се вработат манипуланти во студио иако дигиталните студије се редовна појава во сите Светски медиуми.

Скопје, 28.08.2023 год.

одг. уредник Игор Мицкоски

Управител. Владимир Спасиќ